

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

12.Gf.40.165/2023/11-II.

A felperes:

Felperes1

felperes előző címe korábbi székhely: cím1

A felperes képviselője:

Dr. Belcsák Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Belcsák Róbert ügyvéd

jogi képviselő címe

Az alperesek:

Alperes1 I. rendű

Cím2

Alperes2 II. rendű

Cím2

Az alperesek képviselője:

dr. Pintér Tamás ügyvéd az I. és II. rendű alperes képviselőjében

jogi képviselő címen

A per tárgya:

gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

8.G.40.035/2020/171.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes, II. rendű alperes

í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára.

A felek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A törvényszék ítéletében megállapította, hogy a II. rendű alperes, mint a felszámolási ügy adósa1 „felszámolás alatt” vezető tisztségviselője a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona 14.450.000 forint mértékben csökkent. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 30.000 forint perköltséget, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) illetékbevételi számlájára 7.200 forint feljegyzett eljárási illetéket, a Magyar Állam javára 191.870 forint szakértői díjat. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.283.150 forint perköltséget, a NAV illetékbevételi számlájára 28.800 forint feljegyzett eljárási illetéket, a Magyar Állam javára 767.480 forint szakértői díjat.

[2] Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a adós1. (adós) önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkező vezető tisztségviselője az I. rendű alperes volt az adós alapításától, 2007-től 2016. január 14. napjáig, míg 2016. január 14-től a II. rendű alperes.

Az adós 2019. január 17. (helyesen: 9.) napjától felszámolás alatt áll. A felperes hitelezői igényét a felszámoló 3.940.794 forint összegben vette nyilvántartásba. A felszámolási eljárásban összesen 4.184.372 forint összegben jelentettek be hitelezői igényt.

Az adós 2016. év végén 3.137.000 forint eredménnyel zárta a gazdasági évet, amelyet eredménytartalékba helyezett. Az adós a felperes felé 3.434.905 forint fuvardíjat nem fizetett meg.

Az adós eljárást segítő2-nél vezetett folyószámláján 2017. november 30-án 163.303 forint volt, amely folyamatosan csökkent, 2018. július 30-án -230.165 forint előjegyzett tétel mutatkozott az adós bankszámláján. Az adós eljárást segítő1-nél vezetett bankszámláján 2017. november 30-tól forgalom nem zajlott.

A 2017. évre vonatkozó – 2020. július 13-án letétbe helyezett – mérleg szerint az adós 2017. január 1. napján 2.203.000 forint rövid lejáratú kötelezettséggel rendelkezett, 2017. december 31. napján 14.807.000 forint értékű tárgyi eszközzel és 141.000 forint pénzeszközzel, emellett 4.230.000 forint rövid lejáratú kötelezettséggel rendelkezett.

Az adós 2017. november 30. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

Az adós az I. rendű alperestől 2017. december 15-én megvásárolta személy1 festmény1 című, 40x30 cm méretű festményét 2.755.000 forintért, 2017. december 20-án személy2 festmény2 című, 80x60 cm méretű festményét 4.125.000 forintért, 2017. december 23-án személy1

festmény3 című, 50x40 cm-es festményét 3.975.000 forintért, 2017. december 28-án személy1 festmény4 című, 50x40 cm-es méretű festményét 3.845.000 forintért. Az adós nevében az adásvételi szerződéseket a II. rendű alperes, mint ügyvezető írta alá. A vételárat az adós, mint vevő a házipénztárából készpénzben fizette ki az I. rendű alperes, mint eladó részére. A II. rendű alperes, mint az adós vezetője a festmények megvásárlásával az adósnál 14.450.000 forint vagyonsökkenést okozott.

A II. rendű alperes az adós felszámolási eljárásában a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségeinek teljeskörűen nem tett eleget, tevékenységzáró mérleget, egyéb iratot nem adott át a felszámolónak. Az adós felszámolójának 2020. június 30-át követően adta át az adós vagyont képező 4 db festményt. Az adós 2018. évi mérlege letétbe helyezési kötelezettségének nem tett eleget, a 2017. évi mérleg letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét késedelmesen tett eleget.

Az I. rendű alperes 2016. január 14. napjától az adós árnyékvezetője volt.

[3] A felperes a módosított kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek, mint az adós vezetői a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően vezetői feladataikat nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látták el és ezzel ok-okozati összefüggésben a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítését 4.184.372 forint összegben megíúsították. Az I. és a II. rendű alperes egyetemleges felelősségének megállapítását kérte. Ezen kereseti kérelmének jogalapjául a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára és a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében foglaltakra hivatkozott.

Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes, mint az adós vezető tisztségviselője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és magatartásával okozati összefüggésben az adós vagyona 14.450.000 forinttal csökkent. Ezen kereseti kérelmének jogalapjául a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének első fordulatára, valamint a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében foglaltakra hivatkozott.

[4] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját 2017. november 30. napjában jelölte meg, melyet a bíróság által kirendelt könyvszakértő véleménye is alátámaszt. Kérte, hogy a bíróság az alperesek által csatolt, a NAV Dél-dunántúli Bünygyi Igazgatósága előtt ügyszám2 számon folyamatban lévő büntetőeljárásban szakértő2 által készített szakértői véleményt hagyja figyelmen kívül.

[5] Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes 2016. január 14-től a felszámolás elrendeléséig az adós társaság árnyékvezetője volt, üzleti döntéseire ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. A behajtó céggel tartotta a kapcsolatot az adós nevében, ő adta fel az adós nevében a felperes általi szállításra az adósi küldeményeket, a felszámolóbiztossal ő egyeztetett, mindig mindenhol ő járt el az adós nevében.

[6] A II. rendű alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulatába ütköző jogsértő és a hitelezői igények kielégítését megghiúsító magatartásként arra hivatkozott, hogy az adós 2017. és 2018. évi mérlege letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti kötelezettségét megszegte, a felszámolóval a kapcsolatot nem vette fel, az adós vagyont, iratait nem adta át teljeskörűen és tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget. Ekként a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében foglaltak vele szemben fennállnak. A II. rendű alperes nem végzett ügyvezetői feladatokat, passzív volt, emiatt mulasztás terheli. Az adós taggyűlését sem hívta össze. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő adós taggyűlésének dönteni kellett volna a törzstőke felemeléséről, az adós más gazdasági társasággá történő átalakulásáról vagy jogutód nélküli megszűnéséről. E körben utalt az EBH2011. 2326. számú döntésben foglaltakra.

Az I. rendű alperes, mint árnyékvezető Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulatába ütköző magatartásként arra hivatkozott, hogy a hitelezői követelések átütőméréséről az adós nevében nem kezdeményezett a hitelezőkkel kapcsolatfelvételt, tárgyalásokat, részletfizetési lehetőségét nem ajánlotta fel. 2017-2018. évben az adós cég tevékenységi körébe nem tartozó szolgáltatást nyújtott az adós nevében, csomagokat adott fel, csomagküldést végzett, internetes kereskedelmet végzett, holott az adós tevékenységi körébe csak a világháló portál szolgáltatás volt feltüntetve. A csomagküldő, internetes kereskedelmi tevékenységet biztosító tevékenységi kör az adós tevékenységi körei között nem volt feltüntetve. Hivatkozott arra is, hogy az adós nevében a felperest olyan fuvarfeladattal bízta meg, amelyet később nem teljesített, ezzel indokolatlan költséget generált az adósnál, észszerűtlen üzleti döntést hozott.

Mindkét alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulatába ütköző magatartása körében hivatkozott arra, hogy nem hozták meg az adós likviditása helyreállításához szükséges döntéseket, melyek azok lettek volna, hogy vagy nem adnak fel az adós nevében küldeményeket, vagy ugyan feladnak, de a fuvardíj címzett általi megfizetésével, így költséget nem generálnak az adósnál. Az alperesek nem döntöttek arról, hogy a 2016. évi eredménytartalékba helyezett összeget a hitelezői követelések kielégítésére kell fordítani. Az adós 2017. évi könyvelési anyaga szerint több, mint 10 millió forint kintlévőség keletkezett külföldre történő kézbesítések miatt, azonban a II. rendű alperes nem tett semmit, nem döntött arról, hogy csak utánvétellel adja fel a csomagokat, így a hitelezőt megkárosította. Az adós gyakorlatilag egy internetes csomagküldő szolgáltatásként működött. A légi fuvarleveleket minden alkalommal az I. rendű alperes töltötte ki és adta fel. Az alperesek tudtak az adósi tartozásról, de érdemi egyeztetést nem kezdeményeztek, ehelyett 2017. december végén 14.700.000 forint értékben hajtottak végre indokolatlan beruházást.

A felperes állította, hogy az alperesek a kárt közösen, bár eltérő módon, eltérő magatartásokkal okozták. Az I. rendű alperes a tevékeny magatartásával, a II. rendű alperes a mulasztásával, így felelősségük a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján egyetemleges.

[7] A II. rendű alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulatába ütköző, az adósnál vagyonszőkenést okozó magatartásként a 2017. decemberében történt festmény vásárlásokra hivatkozott. Állította, hogy a festmények értéke az adásvételkor csupán 250.000 forint volt, így az összesen 14.700.000 forintos vételár és a 250.000 forintos valós érték

különbözetével 14.450.000 forint összeggel csökkentette az adós vagyonát. Az alperesek által hivatkozott befektetési célú vétel sem szolgálhatta a hitelezői érdekeket, hiszen a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően nem befektetéseket kell eszközölni, hanem a hitelezői igényeket kell kielégíteni. Az adós nem egy galériától, hanem az I. rendű alperestől vásárolta a festményeket. Az adásvételi szerződések rögzítették, hogy a vételárat az adós, mint vevő készpénzben a házipénztárból történő kifizetés útján teljesítette. A II. rendű alperes egy olyan gazdasági társaságnál döntött úgy, hogy 14.700.000 forint értékben festményeket vásárol, amely már hónapok óta nem fizette a számláit. Ez a gazdasági racionalitással ellentétes és sértette a hitelezők érdekeit, mert a házipénztárban lévő készpénz, mint likvid vagyonelem helyére egy nehezen értékesíthető vagyonelem került.

A bíróság által kirendelt szakértő1 igazságügyi szakértő szakvéleményét aggálymentesnek tartotta. Az alperesek 2022. december 12-én a bíróságra érkezett 147. sorszámú beadványában előterjesztett újabb szakértő kirendelésére tett bizonyítási indítvány elkészítésére hivatkozott, mert a képzőművészeti szakértő véleményében foglaltakra a bíróság által szabott határidőben indítvánnyal nem éltek.

[8] Hivatkozott arra is, hogy az adós 2017. évi könyvelési anyagában két eltérő főkönyvi kivonat szerepel, amelynek egyike sem áll összhangban a 2017. évre közzétett beszámoló, mérleg és eredménykimutatás adataival. Az éves beszámoló alapja a mérleg és az eredménykimutatás, utóbbiak alapját a főkönyvi kivonat, annak alapját a főkönyvi kártya és végül az egyes számlák képezik. Mindennek biztosítani kellene az egyes mérlegtételek visszakövethetőségét és megbízhatóságát a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv. tv.) alapelvei szerint, amely nem valósult meg. E mulasztásért az adós ügyvezetője, a II. rendű alperes és tagjaként az I. rendű alperes is felelős a Számv. tv. 8. § (5) bekezdése alapján.

[9] Az alperesek az írásbeli ellenkérelmükben a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérték.

[10] Vitatták, hogy az adós 2017. november 30-án már fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lett volna, azonban elismerték, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2017. december 31-én bekövetkezett. Kérték, hogy a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 220. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján a büntetőeljárásban szakértő2 által készített szakértői véleményt vegye figyelembe.

Vitatták azt is, hogy az I. rendű alperes az adós árnyékvezetője lett volna.

Előadták, hogy az adós webes kereskedelemmel foglalkozott, vászonképeket, nyomdaipari termékeket értékesített a világ különböző részeire, és ezen kereskedelmi tevékenysége kapcsán vette igénybe a felperest, 2013. óta folyamatosan. Az adósi megrendelések ellenértékét a perrel érintett időszakig az adós mindig megfizette a felperes részére. Az adós gazdálkodása az olcsó kínai termékek térnyerése folytán 2017. évben veszteségesse vált, a felperes felé fennálló tartozás 2017. év második felében halmozódott fel. A per eldöntése szempontjából irrelevánsnak tartották azt, hogy a fuvardíjat nem a címzett vállalta át.

Állították, hogy 2017. év közben nem voltak olyan könyvelési adatok birtokában, melyből arra lehetett volna következtetni, hogy a cég veszteséges, és ebből eredően a veszteségek pótlására pótbefizetésről kell dönten. 2017. évben még nem láthatták, hogy a felperes felé fennálló tartozást nem tudják kifizetni. Azzal, hogy az adós 2017. és 2018. években nem tett közzé beszámolót, nem lehetetlenítették el, hogy a hitelezők meggyőződjenek az adós jövedelmi, vagyoni helyzetéről, hiszen a 2016. évi mérleg rendelkezésre állt.

Vitatták, hogy nem vették volna figyelembe a hitelezők érdekeit. Az a tény, hogy az adós veszteségesse vált, önmagában nem alapozza meg, hogy az adós vezetője nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta volna el vezetői feladatát. A felperes által sérelmezett magatartásokat nem valósították meg, mint vezetők nem vállaltak kirívóan észszerűtlen kockázatot, osztalék fizetése nem történt az adósnál, előnytelen üzlet kötése sem történt az adós hátrányára, a vezetők előnyére. Az adós veszteségesse válása nem nekik felróható.

Vitatták a perben kirendelt könyvszakértő szakvéleményében foglaltakat, mivel a könyvszakértő szakértől igazságügyi szakértő szakvéleményére alapította megállapítását, aki megalapozatlanul irreálisan alacsony értékben határozta meg a festmények értékét. Előadták, az általuk hivatkozott galériák jóval nagyobb összegért kínálják a festők festményeit, a szakértő összehasonlító adatokat nem közölt. Álláspontjuk szerint szakértől szakértő megfelelő kompetenciával sem rendelkezik, semmilyen módszertani iránymutatást sem jelölt meg, hogy mi alapján tette meg a megállapításait a festmények értékére vonatkozóan, a szakvélemény nem vette figyelembe sem a jelenleg aktuális piaci árat, sem a befektetési célzatú hosszútávú értékelkedést. A festmények forgalmi értékének meghatározására újabb festményszakértő kirendelését kérték.

[11] A II. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a vagyoncsökkenés nem állapítható meg. A festmények megvásárlásával a vagyonállomány nem csökkent, csak átrendeződött, készpénz helyett ingóságok, azaz festmények képezték ugyanazt az értéket. A festmények megvásárlásakor nem volt kikötés az előzetes értékebecslés, az adós a festményeket befektetési célból vásárolta, értékük változó, ingadozhat lefelé és felfelé is. Az adásvételi szerződésekben a festmények valós forgalmi értéke került kikötésre.

[12] A törvényszék a felperes keresetét a II. rendű alperessel szemben részben megalapozottnak, míg az I. rendű alperessel szemben megalapozatlannak ítélte.

[13] Felhívta a Cstv. 33/A. § (1) bekezdését, mely szerint a hitelező a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat. Ha többen közösen okoztak kárt, felelőségük egyetemleges.

Kifejtette, a felelősen gazdálkodó üzletembertől elvárható, hogy a céget fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben úgy működtesse, hogy a hitelezők esélyeit a követeléseik behajtására ne veszélyeztesse. Arra kell törekednie, hogy a hitelezők a követeléseikhez hozzájussanak.

Felhívta a Cstv. 33/A. § (5) bekezdését is, mely szerint amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámolóképzési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

Rögzítette, a felperes a hitelezői minőségét a hitelezői igény visszaigazolásával igazolta, az adósi cégmásolatból pedig megállapítható, hogy az alperesek a felperes által állított időpontban az adós vezető tisztségviselői voltak. A II. rendű alperes nem vitatta, hogy az adós 2017. és 2018. évi mérleg letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, és azt sem, hogy nem tett eleget teljeskörűen a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti kötelezettségének, ezért megállapította, hogy a II. rendű alperessel szemben a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésben foglaltak fennállnak. Ennek folytán a II. rendű alperesnek kellett bizonyítania, hogy a vezetői tisztsége időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a vezetői tisztsége időtartama alatt, és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe.

[14] A törvényszék felhívta a Cstv. 33/A. § (3) bekezdését, mely szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

Rögzítette, igazságügyi könyvszakértőt rendelt ki (a szakértő3-t) annak megállapítására, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete mikor következett be. A könyvszakértő megvizsgálva az adós bankszámlakivonatát, könyvelését, a peres iratokat – köztük az alperesek által csatolt könyvelési iratokat, valamint a nyomozóhatóság által az adóstól lefoglalt és megküldött könyvelési iratokat – a szakvéleményében megállapította, hogy az adós mérlegbeszámolója a 2017-2018. évre vonatkozóan nem felel meg Számv. tv. 153. § (1) bekezdésének és 15. § (1) bekezdésének, a 2017-2018. évi adósi mérleghez kiegészítő melléklet nem került csatolásra, az adós könyvelése nem felelt meg a Számv. tv. 165. §-ának sem. A rendelkezésre álló iratok nem voltak teljeskörűek, a be- és kifizetések tényét nem lehetett elemezni, mivel az iratok pénztári bevételi és kiadási bizonylatokat nem tartalmaznak. A szakértő megállapította, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2017. november 30. napján már bekövetkezett. A II. rendű alperesi ügyvezetőnek tisztában kellett lennie a kialakult pénzügyi helyzettel, hiszen ebben az időpontban már lejárt esedékességgel kötelezettségei voltak. 2017. december 31. napjára pedig az adósi pénzeszközök és a

követelések együttes összege 4.532.000 forinttal alacsonyabb volt, mint a rövid lejáratú kötelezettségek összege. A főkönyvi kivonat alapján 2017. november 30-án a főkönyvi számla egyenlege negatív (-13.674.190 forint) volt, emellett az adós eljárást segítő²-nél vezetett folyószámláján 2017. november 30-án 163.303 forint volt, mely összeg folyamatosan csökkent. A törvényszék megállapította, a kirendelt szakértő véleménye világos, hiánytalan, aggálymentes, a szakvélemény önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétben nem állt, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak nem látszott, helyességéhez egyébként nyomatékos kétség nem fért.

A 2023. április 6-án tartott érdemi tárgyaláson (169. jegyzőkönyv) hozott végzésével az alperesek 2023. március 17. napján érkezett 164. sorszámú beadványában előterjesztett más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvéleményt – szakértő² szakértői véleményét – figyelmen kívül hagyta. Kifejtette, igazságügyi szakértőt vezetett be a perbe, aki szakvéleményét elkészítette. A Pp. 316. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a szakértő³ igazságügyi szakértő szakvéleménye nem volt aggályos, ezért ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának a Pp. 306. § (4) bekezdése alapján, így a Pp. 316. § (3) bekezdése szerint – figyelemmel a Pp. 220. § (7) bekezdésére is – szakértő² szakvéleménye a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. A törvényszék megállapította, a II. rendű alperes nem bizonyította, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet. Emellett a felperes által állítottak bizonyítottsága folytán is megállapította, hogy az adós 2017. november 30-án fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

[15] Ezt követően azt vizsgálta, hogy az I. rendű alperes az adós árnyékvezetője volt-e. Felhívta a Cstv. 33/A. § (2) bekezdését, mely szerint a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. Kifejtette, az árnyékvezetői felelősség alapjául kifejezetten csak olyan vezetői jogkörbe tartozó magatartás szolgálhat, amikor a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után megvalósított, vizsgálat alá vont magatartások idején a társaság működésével kapcsolatban az árnyékvezető operatív döntéseket hoz. Megállapította, hogy 2016. január 14-től az I. rendű alperes az adós gazdasági társaság döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt.

Ezen túlmenően azonban a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az általa sérelmesnek állított I. rendű alperesi árnyékvezetői magatartásokkal ok-okozati összefüggésben az adós gazdasági társaságnál a hitelezői igények kielégítését megghiúsította. Kifejtette, a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulásáról akkor van szó, ha a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezte után olyan felróható magatartást tanúsít a vezető, amely valamely hitelezőnek minden további vagyonsökkenés nélkül kárt okoz.

A felperes által az I. rendű alperes jogsértő magatartásai körében állítottak, azaz, hogy a hitelezői követelések átütemezéséről nem kezdeményezett a hitelezőkkel kapcsolatfelvételt, tárgyalást, a részletfizetés lehetőségét nem ajánlotta fel; az a magatartás, hogy 2017-2018. évben az adós cég tevékenységi körébe nem tartozó szolgáltatásokat nyújtott az adós nevében, és a felperest olyan fuvarfeladattal bízta meg, amelyet nem fizetett ki, ezzel költséget generált, ésszerűtlen üzleti döntéseket hozott, a törvényszék álláspontja szerint nem valósítja meg az I. rendű alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulatába foglalt felelősségének

a fennállását. Kifejtette, az árnyékvezető felelősségét az általa megvalósított aktív magatartásai képezhetik – a hitelezői érdekekkel ellentétes operatív döntések – így az, hogy a II. rendű alperes helyett a likviditás helyreállításához szükséges döntéseket nem hozott, a követelések átütemezéséről nem kezdeményezett a hitelezőkkel tárgyalást, nem döntött arról, hogy úgy ad fel csomagot a felperesnél, hogy azt a címzett fizeti – ezen passzív magatartások – még nem okozzák a hitelezői igények kielégítésének meghíúsulását. Az a magatartás, hogy a 2017-2018. években az adós bejegyzett tevékenységi körébe nem tartozó szolgáltatásokat nyújtott, nem a cég tevékenységi körébe tartozó gazdasági tevékenységet végzett, csak akkor eredményezhetné az I. rendű alperes felelősségének a megállapítását, ha ez a magatartás a hitelezői igények kielégítésének meghíúsulását okozta, azonban ezt sem látta megállapíthatónak. Rámutatott arra is, hogy az I. rendű alperes a felperes fuvarmegbízásaival ugyan költséget generált, azonban a felperesi megbízások, a csomagok feladása még a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését megelőzően történtek. Valamennyi, a felperes által hivatkozott küldemény adósi feladása a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése előtt történt.

Továbbá, az I. rendű alperes, mint az adós tagjának felelősségét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított perben vizsgálni nem lehet, és az I. rendű alperes, mint árnyékvezető azon magatartása, hogy nem döntött a 2016. évben eredménytartalékba helyezett összeg felhasználásáról – azaz nem aktív magatartása – nem alapozza meg a felelősségét.

Mindezek alapján az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította.

[16] Ezt követően vizsgálta, hogy a II. rendű alperes felelőssége a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulata alapján fennáll-e.

Felhívta a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:189. § (1) bekezdés c) és d) pontját, mely szerint az ügyvezető késedelem nélkül köteles összehívni a taggyűlést vagy annak ülés tartása nélküli döntéshozatalát kezdeményezni a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha tudomására jut, hogy c) a társaságot fizetéseképtelenség fenyegeti vagy fizetéseit megszüntette; vagy d) ha vagyona tartozásait nem fedezi. A Ptk. 3:189. § (2) bekezdése szerint ilyen esetekben a tagoknak határozniuk kell pótbefizetés előírásáról, a törzstőke mértékét elérő saját tőke más módon való biztosításáról vagy a törzstőke leszállításáról; mindezek hiányában a társaság átalakulását, egyesülését, szétválását vagy jogutód nélküli megszüntetését kell elhatározni. A törvényszék rögzítette, a II. rendű alperes nem vitatta azt a felperesi állítást, hogy nem hívott össze taggyűlést a Ptk. hivatkozott szabályai alapján. Álláspontja szerint ez a magatartás ugyan a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben nem jogszerű, azonban még az adósnál a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból történő meghíúsulását, annak lehetőségét nem okozza.

A II. rendű alperes további mulasztásai [Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjai, 2017. évi mérleg nem megfelelő közzététele és a 2018. évi mérleg letétbe helyezésének, közzétételének elmaradása] nem tekinthetők a hitelezői követelések teljes kielégítését meghíúsító más oknak. A Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében ugyanis a jogalkotó nem speciális felelősségi tényállást hozott létre, hanem bizonyítási szabályt.

A felperes által hivatkozott EBH2011. 2326. számú határozatban foglaltakat azért nem látta irányadónak a II. rendű alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulata alapján fennálló felelőssége körében, mivel az egy vezetőnek a társasági vagyon csökkenését előidéző magatartása körében született.

A törvényszék kifejtette, az, hogy a II. rendű alperes a likviditás helyreállításához szükséges döntéseket nem hozta meg, a követelések átütetmezéséről nem kezdeményezett a hitelezőkkel tárgyalást, nem döntött arról, hogy úgy ad fel csomagot a felperesnél, hogy azt a címzett fizeti – ezen passzív magatartások – még nem okozzák a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulását. Az a vezetői magatartás, hogy a 2017-2018. években az adós bejegyzett tevékenységi körébe nem tartozó szolgáltatásokat nyújtott, nem a cég tevékenységi körébe tartozó gazdasági tevékenységet végzett, csak akkor valósíthatná meg a II. rendű alperes felelősségének a megállapítását, ha ez a magatartás a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulását okozta, azonban jelen esetben ez sem állapítható meg. Az adós a felperest fuvarfeladattal bízta meg, amelyet utóbb nem fizetett ki, ezzel ugyan az adós költséget generált, azonban a felperesi megbízások, a csomagok feladása még a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését megelőzően történtek. Amennyiben a II. rendű alperes az adós 2016. évi eredménytartálékba helyezett összegének felhasználásáról döntött volna, akkor ez a magatartása az adósnál vagyonszőkkenést idézhetne elő, azonban hitelezői igények kielégítésének más okból történő megghiúsítását nem, ahogy az erről szűlő vezetői döntés elmaradása sem.

Mindezek alapján a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulata alapított II. rendű alperessel szembeni kereset elutasította.

[17] Ezt követően vizsgálta, hogy a II. rendű alperes felelőssége a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata alapján fennáll-e.

Rögzítette, szakértő1 képzőművészeti igazságügyi szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a szakvélemény készítésekor személy1 festmény1 című festményének valós forgalmi értéke 50.000 forint, míg személy2 festmény2 című festménye 80.000 forint, személy1 festmény3 című festménye 60.000 forint és személy1 festmény4 című festménye 60.000 forint valós forgalmi értékkel bírt. Megállapította, hogy a festmények szerződészkötészkori értéke a közölt értékek kb. 80%-a.

Az alpereseknek a szakvéleményre vonatkozó észrevételeit és újabb festményszakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát mellőzte a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján. E körben egyrésztől figyelemmel volt arra, hogy szakértő1 szakértő véleményét a bíróság 2022. május 2-án megküldte az alperesek részére is, felhívva őket, hogy a kézbesítéstől számított 15 napon belül a szakvéleményre vonatkozó észrevételeiket tegyék meg. Az alperesek 2022. december 12-én előterjesztett bizonyítási indítványa elkészt. Másrésztől a bíróság az alperesek által hivatkozottakat nem találta megalapozottnak, hiszen a szakértő az Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Nyilvántartó Rendszer adatai alapján – egyebek mellett – képző- és iparművészeti tárgyak piaci ár- és értékbecslése szakterületen működik igazságügyi szakértőként. szakértő1 szakvéleményét ellentmondásmentesnek és

aggálytalannak tartotta. A szakértő megvizsgálta a festmények valós forgalmi értékét az adásvételek időpontjában, kiindulva a jelenlegi értékükből, szakvéleményéhez az interneten fellelt analógiát is mellékelte. A szakvélemény rögzíti azt is, hogy a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara kulturális, illetve ipari szakterületen nem adott ki módszertani levelet. A szakvélemény megalapozottsága körében a bíróságnak kételye nem merült fel. Az a körülmény, hogy az alperesek magasabb értékben tartják megállapíthatónak a festmények piaci értékét, arra nem ad okot, hogy a bíróság a Pp. 316. § (1) bekezdése alapján aggályosnak minősítse a szakvéleményt. Az alperesek által mellékletként csatolt képernyőfotók szintén elkésettnek minősülnek, így azt a bíróság figyelembe venni nem tudta. A szakvéleményt hiánytalannak ítélte, az nem volt homályos, önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétben nem állt, egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség nem fűt.

A törvényszék a felperes indítványára igazságügyi könyvszakértőt, a szakértő3-t rendelte ki annak megállapítására, hogy a festmény adásvételekkel az adós vagyona csökkent-e, amennyiben igen, mekkora volt az e magatartással okozott vagyonsökkenés összege. A könyvszakértő szakértől szakértő szakvéleményét alapul véve megállapította, hogy a festmények megvásárlásával az adós vagyona 14.450.000 forinttal csökkent.

A törvényszék a szakértő3 igazságügyi szakértő véleményét e körben is világosnak, hiánytalannak, aggálymentesnek tekintette, a szakvélemény önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétben nem állt, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak nem látszott, helyességéhez egyébként nyomatékos kétség nem fűt.

Kifejtette, az ügyvezetés az üzletszerű gazdasági tevékenység eredményessége érdekében folytatott folyamatos vezetői tevékenységet jelenti, mely kiterjed a jogszerű működés biztosítására. A II. rendű alperesnek, mint az adós vezető tisztségviselőjének ismernie kellett az adós vagyoni, gazdasági, pénzügyi helyzetét. Észlelnie kellett, hogy az adós 2017. november 30. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került és ebben a helyzetben a hitelezők érdekeinek figyelembevételével lett volna köteles ellátni vezetési feladatait. A II. rendű alperes azonban azzal a magatartásával, hogy az adós házipénztárában lévő pénzeszközt nem a hitelezők érdekében megfelelően használta fel – nem a hitelezői követeléseket elégítette ki –, hanem azt befektette „nem likvid” eszközökbe, festményekbe, akként, hogy a festmények valós forgalmi értékét több tízszeresen meghaladó vételárat fizet értük és az adósnak likvid vagyona nem maradt, ezzel ok-okozati összefüggésben az adós vagyonának csökkenését okozta. A vagyonsökkenés mértéke megegyezik a könyvszakértő által megállapított 14.450.000 forinttal.

Utalt arra, hogy a 3.137.000 forint eredménytartalék valószínűsíthetően – arra is figyelemmel, hogy az eredménytartalékba helyezett összeg felhasználásáról okirat, taggyűlési döntés, taggyűlési határozat nem áll rendelkezésre – a festmény vásárlás körében lett felhasználva. Az I. rendű alperes a személyes előadása során elmondta, hogy a festmények megvásárlását követően az adósnak likvid vagyona nem maradt, és 2017. december 31-ét követően az adós már nem végzett olyan gazdasági tevékenységet, amelyből bevétele származott volna. Ez a II. rendű alperes esetében a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulataként értékelendő, hiszen az eredménytartalék felhasználása az adósnál vagyonsökkenést okozott.

Mindezek alapján, a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint eljárva megállapította, a II. rendű alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekét is figyelembe vette, így a bizonyítottság hiányát a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a terhére értékelte. A felperes azonban bizonyította, hogy a II. rendű alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulataba ütköző magatartásával, azaz a festmények megvásárlásával, az adós társaságnál a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően 14.450.000 forint vagyonsökkenést idézett elő.

Rámutatott arra is, hogy a Cstv. 33/A. § (4) bekezdése szerinti, a felelősség alóli mentesülés körében azt kellett volna bizonyítania a II. rendű alperesnek, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi kezdetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedésének kezdeményezése érdekében. A II. rendű alperes azonban a mentesülés körében tényállítást nem tett, bizonyítékot, bizonyítási indítványt sem terjesztett elő.

Mindezek alapján a II. rendű alperes felelősségét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata alapján megállapította.

[18] Az ítélet ellen a II. rendű alperes és a felperes terjesztett elő fellebbezést.

[19] A II. rendű alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását, és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[20] Fellebbezésének indokolásában előadta, az ítélet indokolását nem tartja megalapozottnak, mert az elsőfokú bíróság a folyamatban lévő büntetőeljárásban kirendelt szakértőtől (szakértő2) származó szakvéleményt figyelmen kívül hagyta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállás felderítési kötelezettségének nem tett eleget. Alperesek az általuk becsatolt, más eljárásban született – de részben ugyanarra a kérdéskörre kirendelt szakértő által elkészített – szakvéleményt nem önálló szakvéleményként kérték értékelni, hanem új bizonyítékként, amely az érdemi szakban jutott a tudomásukra. Ezen új bizonyíték egy olyan szakértői vélemény, amely ugyanarra a kérdésre – nevezetesen, hogy mely időponttól állapítható meg az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete – más időpontot állapított meg, mint a jelen perbe bevezetett szakértő. Az új bizonyíték aggályossá teszi a perbeli szakértői vélemény azon megállapítását, hogy az adósi cég fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2017. november 30-án állt volna be. szakértő2 szakértői véleménye a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét egy hónappal későbbi időpontban, azaz 2017. december 31. napjában látta megállapíthatónak. A két időpont közötti ellentét tisztázása perdöntő, tekintettel arra, hogy a II. rendű alperes felelősségét az elsőfokú ítélet arra alapította, hogy az adós 2017. decemberében festményeket vásárolt. Amennyiben a szakértő2 szakértő által meghatározott 2017. december 31-i időpontot vesszük alapul, úgy a II. rendű alperes felelősségét nem lehet megállapítani, mivel ez esetben a

festmények vásárlására még a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőzően került sor.

Fentiek miatt az ítéleti tényállás módosítása szükséges a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontja vonatkozásában, amelynek időpontja vagy nem állapítható meg, vagy szakértő2 szakvéleménye alapján 2017. december 31. napja.

[21] Arra is hivatkozott, hogy a más eljárásban kirendelt szakértő2 szakértő a 2023. január 24-én készített Igazságügyi Szakértői Véleményben kifejti, hogy „A társaságnak 2017. decemberében nem állt rendelkezésére a festmények értékének kifizetéséhez készpénz....

A könyvelési adatok alapján tehát nem tudott volna az ügyvezető 14.700.000 forint készpénzért festményeket vásárolni”. E szakértői megállapítást alapul véve kijelenthető, hogy miután 2017. decemberében már nem rendelkezett az adós társaság 14.700.000 forinttal, ezért a festmények megvásárlása nem csökkenthette a társaság vagyonát 14.450.000 forint mértékben. A fentiek alapján nem megalapozott, illetőleg könyvelési adatokkal nem támasztható alá az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy a gazdálkodó szervezet vagyona 14.450.000 forint mértékben csökkent.

Az elsőfokú ítélet kizárólag azt a tényt vizsgálta, hogy az adós 2017. decemberében 14.450.000 forint értékben festményeket vásárolt, és hogy ezen jogügylet megfelel-e az észszerű gazdálkodás követelményeinek. Az ítéleti megállapítás a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulataán alapszik, amelyben tényállási elem az is, hogy „a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent”. szakértő2 szakvéleményének tanúsága szerint a festmények vásárlásával nem csökkenhetett a gazdálkodó szervezet vagyona, tekintettel arra, hogy az adós cég a könyvelési adatok alapján ki sem tudta fizetni a festmények ellenértékét, mert ilyen összeggel akkor már nem rendelkezett. Az adósnál beállott vagyonsökkenés hiányában a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulataán foglalt felelősség nem állapítható meg.

Fentiek miatt az ítéleti tényállás módosítása szükséges a vonatkozásban, hogy az adósnál 14.450.000 forint vagyonsökkenés állt be a festmények megvásárlásával okozati összefüggésben.

[22] A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az ítéltábla a felperes keresetének teljes egészében adjon helyt, kérte továbbá az alperesek kötelezését az első- és másodfokon felmerült perköltségei megfizetésére.

[23] Fellebbezésének indokolásában a II. rendű alperesnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulata alapján is megállapítani kért felelőssége körében elsődlegesen amellet érvelt, hogy a „más okból meghíúsul” kategóriába kell számítani azt a vezetői magatartást is, amikor a vezető tisztségviselő nem tesz eleget a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi, illetve a felszámolás megindulása után az iratok felszámoló részére történő átadási kötelezettségének. Ilyen esetben a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek

figyelembevételével látta el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat. Iratok hiányában ugyanis nem állapítható meg sem felszámolás előtti vagyonsökkenés, de valójában az sem, hogy mi történt az adós utolsó közzétett mérlege szerinti vagyonával. A felperesnek konkrét bizonyítékokkal kell alátámasztania az állítását a vagyonsökkenésre vonatkozóan. Iratok hiányában azonban a felperes nem tudja ezt bizonyítani, ezért csak arra hivatkozhat, hogy más okból – tehát nem a vagyon csökkentése, hanem például irathiany miatt – hiúsulhat meg a hitelezők kielégítése.

Hivatkozott továbbá arra is, hogy áttekintve a felperes által kezdeményezett büntetőeljárás során lefoglalt könyvelési anyagot, megállapítható volt, hogy 2017-ben több, mint 10.000.000 forint összegű kintlévősége keletkezett az adósnek a külföldre történő kézbesítések miatt. A könyvelési anyag átadásának elmulasztásával okozati összefüggésben a felszámoló nem tudta megtenni a szükséges intézkedéseket az adós követeléseinek behajtása iránt. Önmagában is alkalmas a hitelezők követeléseinek kielégítésének meghiúsítására az is, hogy az adós 2017. évi könyvelési anyagában két eltérő főkönyvi kivonat is szerepel, amelyeknek egyike sem áll összhangban a 2017. évre – egyébként jelen perben előterjesztett keresetlevél kézhezvételét követően 2020. július 13-án – közzétett beszámoló, mérleg és eredménykimutatás adataival, amiért a II. rendű alperes felelős az Sztv. 8. § (5) bekezdése alapján.

Kiemelte, hogy a II. rendű alperes a fentieket nem is vitatta, a kimentés körében nem hozott fel semmit. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulata és 33/A. § (5) bekezdésének helyes értelmezése szerint – szemben az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel – a II. rendű alperes nem bizonyította, hogy nem ő az, akinek felróható volt a közzététel vagy az iratátadás elmulasztása, illetve neki felróható ugyan, de nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet az ügyvezetői időszaka alatt, vagy az mégis fennállt, de a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit figyelembe vette (a bizonyítási eljárás során egyértelművé vált, hogy a II. rendű alperes a festmények megvásárlására vonatkozó adásvételi szerződések aláírásán kívül ügyvezetői tevékenységet egyáltalán nem végzett, passzív volt, semmit nem tett sem a cégért, de főleg nem a hitelezőkért, a személyes meghallgatása során kijelentette, hogy nem is tudja igazán mi a feladata egy ügyvezetőnek).

[24] Az I. rendű alperesnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulata alapján megállapítani kért felelőssége körében kifejtette, az I. rendű alperes azon aktív magatartása, amely szerint ő határozta meg, hogy az adós cég kivel létesítsen üzleti kapcsolatot, vagy az, hogy a házipénztárban lévő összegeket mikor és mire használja fel a cég (sőt azzal gyakorlatilag maga rendelkezett, ő vette fel személyesen a készpénzt és költötte el sokszor bizonylatokkal alá nem támasztott módon), illetőleg, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2017. november 30-i bekövetkezését követően ő maga dönti el azt a stratégiai jelentőségű kérdést, hogy a hitelezők kielégítése vagy a cég reorganizációja helyett, egy teljesen észszerűtlen beruházást (festményvásárlását) hajtsa végre a cég, mind olyan operatív döntés volt, amely megalapozza a felelősségét. Az elsőfokú bíróság feltárta, hogy a II. rendű alperes a festményvásárlási szerződés aláírásán kívül ügyvezetői tevékenységet gyakorlatilag nem végzett. Ebből következően az adós ügyeiben az I. rendű alperes hozta meg a legfontosabb, a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése által értékelhető operatív döntéseket.

Álláspontja szerint az I. rendű alperes fenti döntései a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után okozati összefüggésben állnak azzal, hogy a hitelezők teljes kielégítésére más okból nincs lehetőség. Az üzleti kapcsolatok kialakítása vagy a házipénztár megkérdőjelezhető felhasználása magában hordozza a lehetőségét a hitelezők kielégítetlenségének, de az, hogy az I. rendű alperes bizonyítottan saját maga eldöntötte, hogy a saját magántulajdonában álló festményeket a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzetben lévő adós részére 2017 decemberében értékesíti, egyértelműen olyan döntés, amely más okból megghiúsította a hitelezők kielégítését. A II. rendű alperes a vagyoncsökkenés tényleges bekövetkezéséért az elsőfokú bíróság szerint is felelős, az I. rendű alperes pedig a vagyoncsökkenést eredményező társasági döntésért vonható felelősségre. Az I. rendű alperes által hozott fenti döntések kifejezetten vezetői jogkörben meghozott és nem tagi vagy más hitelezői döntések voltak. Az adós cég az I. rendű alperes által meghozott vezetői döntések időpontjában még ténylegesen működött, tényleges gazdasági tevékenységet fejtett ki.

[25] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a felperesi fellebbezés elutasítását (helyesen: ebben a körben az ítélet helybenhagyását), a felperes perköltségben marasztalását kérték.

[26] Az elsőfokú ítéletet az I. rendű alperes vonatkozásában teljességgel helytállónak tartották, míg a II. rendű alperes vonatkozásában az általa benyújtott fellebbezésben foglaltakra hivatkoztak, annak figyelembevételét kérték.

[27] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet II. rendű alperest marasztaló (helyesen: felelősségét megállapító) részében történő helybenhagyását, a II. rendű alperes kötelezését kérte a másodfokú eljárásban felszámított költségei viselésére.

[28] Álláspontja szerint a II. rendű alperes felelősségét megállapító részében az ítélet érdemben helyes, a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás során a tényállás tisztázása megtörtént, a bizonyítás eredményeként megállapított tényekből az elsőfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulatának helyes alkalmazásával jutott a felelősséget megállapító következtetésre.

[29] Az elsőfokú bíróság a 169-I. sorszámú pervezető végzésével szabályszerűen döntött arról, hogy az alperesek által a 164. sorszámú előkészítő iratukhoz csatolt, szakértő2 igazságügyi szakértőtől származó 2023. január 24-én kelt szakvéleményt figyelmen kívül hagyja. Az alperesek által csatolt könyvszakértői vélemény az I. rendű alperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban készült. Ebből következően a Pp. 306. §-a szerinti más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. Jelen perben a peres felek a 67. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv szerint 2021. szeptember 2-án megtett nyilatkozatukkal indítványozták a vagyoncsökkenés mértékének megállapítása és a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának meghatározása, mint szakkérdések tárgyában a bíróság által kirendelt szakértő alkalmazását. A Pp. 306. § (4) bekezdése alapján kirendelt szakértő

alkalmazásának indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának. Ezért a büntetőeljárás során született könyvszakértői vélemény szakvéleményként nem vehető figyelembe jelen perben. szakértő² igazságügyi szakértő szakvéleménye továbbá azért sem lenne figyelembe vehető szakvéleményként, mert az alperesek az előkészítő irataikban ezt nem indítványozták a Pp. 306. § (1) bekezdése alapján. A Pp. 316. § (3) bekezdése alapján a törvény rendelkezései ellenére benyújtott más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményét a perben figyelmen kívül kell hagyni (helyesen: bizonyítékként nem vehető figyelembe).

Ezen nem változtat az sem, hogy a II. rendű alperes a fellebbezésében úgy nyilatkozott, a szakvéleményre az utólagos bizonyítás körében, mint a perfelvétel lezárását követően tudomására jutott új bizonyítékokra akar hivatkozni. Ha okirati bizonyítékként esetlegesen figyelembe vehető lett volna, úgy a szakkérdések vonatkozásában egyszerű magánokiratként alkalmatlan a kirendelt szakértő szakvéleményének aggályossá tételére.

[30] Ha az ítéltábla az alperesek által benyújtott könyvszakértői véleményt szakvéleményként mégis figyelembe venné, úgy arra hivatkozott, hogy az nem ellentétes a kirendelt szakértő³ igazságügyi szakértő által készített szakvéleménnyel. Mindkét szakvélemény megállapította a vagyonsökkenés mértékét, valamint azt, hogy a adósl. fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezett. szakértő² nem tudta pontosan megállapítani a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját. A szakvéleménye 4. oldalán kifejtette, hogy „Fentiek alapján, a 2017. évre vonatkozó könyvelési kimutatások hiányosságai, a beszámolót alátámasztó leltárak és dokumentumok hiánya miatt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet és a társaság fizetéseképtelenségének pontos időpontja nem állapítható meg, de a közzétett 2017. évi beszámoló adatai alapján 2017. december 31-én már a társaság vezetésének tudatában kellett lennie, hogy a rendelkezésre álló pénzeszközök nem fedezik a kötelezettségeket. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet ekkor már fennállt. A tényleges fizetéseképtelenség szintén ezen időpontra tehető, aminek bekövetkeztéhez hozzájárult, hogy a társaság tárgyi eszközöket vásárolt 2017. év végén, amellyel a likvid pénzeszközöket lecsökkentette. Később sem került sor a tárgyi eszközök értékesítésére, hogy a tartozások fedezetére pénzeszközöt realizáljanak”. Ez a szakmai ténymegállapítás nem teszi aggályossá a kirendelt szakértő által 2017. november 30. napjában meghatározott fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját. Az egyik azt mondja, hogy nem tudta pontosan megállapítani, de 2017. december 31-én már biztosan az volt, a másik pedig kategorikusan kijelenti, hogy 2017. november 30. napján már fennállt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet. Nincs olyan ellentét tehát, amelyet fel kell oldani.

szakértő² szakvéleménye egyebekben megerősíti a felperesi tényállításokat, különösen abban a körben, hogy indokolatlan és észszerőtlen volt a festmények megvásárlása 2017. decemberében, nem is állt ebben az időpontban rendelkezésre likvid pénzeszköz, a festményekkel kapcsolatos ügyletek csak a házipénztár nullára történő lepapírozásához voltak szükségesek, azok fiktív ügyletek voltak, nem történt semmilyen pénzmozgás, kifizetés, nem törekedtek a festmények értékesítésére, hiányos volt a könyvelés, hiteltelen adatok alapján készültek az egyébként is elkészített beszámolók.

[31] Kiemelte, a II. rendű alperes a fellebbezésében új tényként adta elő a 164. sorszámú beadványára hivatkozással, hogy nem történhetett meg 14.450.000 forint értékben a vagyonsökkenés, hiszen nem is volt már pénz a házipénztárban. Az elsőfokú eljárás során a tárgyalás berekesztését megelőző utolsó tárgyalásig folyamatosan azzal védekezett az alperes, hogy az adós nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben, a cégben ugyanis volt vagyon, voltak pénzeszközök stb. Az előadott új tényállítás sérti a Pp. 373. § (1) bekezdését, amely rögzíti, hogy a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet.

[32] Egyebekben arra is hivatkozott, hogy a vagyonsökkenés több formában is bekövetkezhet. A bírói gyakorlat alapján vagyonsökkenést okoz a társaság tartozásának növekedése, a követelések behajtásának elmulasztása, a fiktív, illetőleg értékaránytalan szerződések (ÍH 2016.37).

[33] A fellebbezések nem alaposak.

[34] A törvényszék a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok alapján helyesen állapította meg a tényállást, abból okszerű következtetéseket vont le, az ítéletet megfelelően indokolta, ezért az elsőfokú ítélet megalapozott és helytálló. Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival, csupán a fellebbezésekben és a fellebbezési ellenkérelmekben foglaltak alapján mutat rá az alábbiakra.

[35] A II. rendű alperes fellebbezése tekintetében mindenekelőtt azt rögzíti, hogy a fellebbezés teljes egészében a büntetőeljárás során született, szakértő² igazságügyi könyvszakértő által készített szakértői véleményen alapul.

[36] Fellebbezésében a II. rendű alperes tévesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárás folyamán az általa becsatolt, más eljárásban született – de részben ugyanarra a kérdéskörre kirendelt szakértő által elkészített – szakvéleményt nem önálló szakvéleményként kérte értékelni, hanem olyan új bizonyítékként, amely az érdemi szakban jutott a tudomására. Egyfelől ugyanis a II. rendű alperes a 164. és 165. sorszámú beadványaiban és az azokat követő bírósági tárgyaláson (169. sorszámú jegyzőkönyv) egyértelműen igazságügyi szakértői véleményként hivatkozik szakértő² szakértői véleményére, másfelől a Pp. 267. §-a (a bizonyítás módjai) és 268. § (1) bekezdése (a bizonyítás eszközei) egyértelműek a tekintetben, hogy a szakértői bizonyítás a bizonyítás egyik lehetséges módja, a szakvélemény az egyik lehetséges bizonyítási eszköz.

A Pp. 306. §-a az általános eljárási szabályokhoz képest speciális szabályokat tartalmaz a más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazására. A Pp. 306. § (1) bekezdése főszabályként lehetővé teszi, amikor kimondja, hogy a bizonyító fél a más eljárásban kirendelt szakértőnek a szakkérdés tárgyában készített szakvéleménye felhasználását indítványozhatja. A Pp. 306. § (4) bekezdése azonban szűkíti ennek lehetőségét, amikor kimondja, hogy kirendelt szakértő

vagy magánszakértő alkalmazásának az indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának.

A törvényszék ezért helyesen döntött arról, hogy a más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvéleményt, szakértő2 szakértői véleményét figyelmen kívül hagyja. Ennek indokaként helytállóan hivatkozott a Pp. 306. § (4) bekezdésére és 316. § (3) bekezdésére, mely egyebek mellett arról rendelkezik, hogy a jelen fejezetben foglalt rendelkezések megsértésével benyújtott, más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe.

A Pp. ezen kötelező rendelkezéseire tekintettel egyrészt nem volt relevanciája, másrészt értelmezhetetlen is a II. rendű alperes azon fellebbezési hivatkozása, hogy a szakvéleményt nem önálló szakvéleményként kérte értékelni, hanem olyan új bizonyítékként, amely az érdemi szakban jutott a tudomására.

[37] Mivel a fentiek szerint a büntetőeljárás során született, szakértő2 igazságügyi könyvszakértő által készített szakértői véleményt a jelen perben bizonyítékként figyelembe venni nem lehet, ezért az ítéltábla nem foglalkozik a II. rendű alperes azon fellebbezési hivatkozásaival, hogy álláspontja szerint miként kell értelmezni az abban foglaltakat, és azok szemben állnak-e a perben kirendelt szakértő megállapításaival.

Így nem vezethetett eredményre a II. rendű alperesnek az a fellebbezési érvelése, hogy a más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvéleményre hivatkozással kérte az elsőfokú ítéleti tényállás módosítását a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontja, illetve a festmények megvásárlásával okozati összefüggésben beállt 14.450.000 forint vagyonsökkenés vonatkozásában.

[38] A felperes fellebbezése arra irányult, hogy az ítéltábla mindkét alperes vonatkozásában állapítsa meg, hogy az adós vezetőiként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően vezetői feladataikat nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látták el, és ezzel ok-okozati összefüggésben a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítését 4.184.372 forint összegben megghiúsították.

[39] Kiemeli az ítéltábla, az ennek a kérelemnek az alapját képező felelősségi tényállást a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése akként fogalmazza meg, hogy „...a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat”. E megfogalmazásban a „más okból” kitétel – miként arra a törvényszék is helyesen utalt – akként értelmezendő, hogy a megelőző mondatrészekben meghatározott vagyonsökkenésen kívüli más okból hiúsul meg a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése.

[40] A felperes nem vitatta a törvényszéknek a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményén alapuló azon megállapítását, hogy az adós 2017. november 30. napjától volt

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben. Nem vitatta azt sem, hogy az I. rendű alperes, mint árnyékvezető felelősségét csak az általa megvalósított aktív magatartások alapozhatják meg. Ezért mindkét alperes vonatkozásában abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben a felperes által terhükre rótt magatartások (az I. rendű alperes esetében csak az aktív magatartásai, a II. rendű alperes esetében cselekvései és mulasztásai) a vagyonsökkenésen kívüli más oknak minősülnek-e, illetve fennáll-e az okozati összefüggés e magatartások és a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulása között.

[41] A II. rendű alperes esetében a felperes a fellebbezésében a mellett érvelt, hogy a „más okból megghiúsul” tényállást valósítja meg az a magatartás, amikor a vezető tisztségviselő nem tesz eleget a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi, illetve a felszámolás megindulása után az iratok felszámoló részére történő átadási kötelezettségének. Rámutat az ítéltábla, a Kúria számos esetben foglalt állást a mellett – így például a Gfv.VI.30.198/2021/4. számú végzésében is –, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése a helyes értelmezés szerint nem újabb, az (1) bekezdéstől elkülönülő, ahhoz képest további felelősségi tényállást tartalmaz, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségi tényállás egyes elemei vonatkozásában a bizonyítási teher megfordításáról rendelkezik. Ezért a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a II. rendű alperes mulasztásai [Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjai, 2017. évi mérleg nem megfelelő közzététele és a 2018. évi mérleg letétbe helyezésének, közzétételének elmaradása] nem tekinthetők a hitelezői követelések teljes kielégítését megghiúsító más oknak, mivel a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében a jogalkotó nem speciális felelősségi tényállást hozott létre, hanem bizonyítási szabályt.

[42] A fellebbezésben hivatkozott további körülmények, az hogy 2017-ben több, mint 10.000.000 forint összegű kintlévősége keletkezett az adósnak a külföldre történő kézbesítések miatt, de a könyvelési anyag átadásának elmulasztásával okozati összefüggésben a felszámoló a követeléseket nem tudta behajtani, továbbá az, hogy az adós 2017. évi könyvelési anyagában két eltérő főkönyvi kivonat is szerepel, amelyeknek egyike sem áll összhangban a 2017. évi közzétett beszámoló adataival, ugyancsak nem alkalmas a „más okból megghiúsul” tényállás megállapítására. Ezek esetében ugyanis az alperesi magatartás valójában ugyanaz, mint a fentebb ismertetett esetben: az alperes nem, illetve nem megfelelően tett eleget a mérlegkészítési, iratátadási, tájékoztatási kötelezettségének.

[43] Rámutat az ítéltábla arra is, hogy nem eredményezheti önmagában a felelősség megállapítását az a körülmény, hogy az alperes a kimentés körében nem hozott fel semmit. A Cstv. 33/A. § (4) bekezdése szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet döntéshozó szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. A felelősség alóli mentesülést eredményező körülmények vizsgálatának csak akkor van jelentősége, ha egyébként a felperes az alperesi felelősség megállapítására alkalmas tényelődást tesz.

[44] Az I. rendű alperes esetében a felperes a fellebbezésében a mellett érvelt, hogy az alperes, mint árnyékvezető a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben maga hozta meg mindazon stratégiai döntéseket és operatív intézkedéseket, melyeket egyébként a II. rendű alperesnek kellett volna meghoznia, és amelyek – a vagyonsökkenésen kívüli más okból – okozati összefüggésben állnak a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsításával.

[45] A felperes által hivatkozott magatartások azonban nem alkalmasak a vagyonsökkenésen kívüli más okból a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsításának megállapítására.

Részben azért, mert a felperes csak hivatkozott egyes körülményekre (arra, hogy az I. rendű alperes határozta meg, hogy az adós kivel létesítsen üzleti kapcsolatot, vagy azt, hogy a házipénztárban lévő összegeket mikor és mire használja fel a cég, azzal gyakorlatilag maga rendelkezett, ő vette fel a készpénzt és költötte el sokszor bizonylatokkal alá nem támasztott módon), azt azonban nem adta elő, hogy mindezen magatartások miként eredményezték a hitelezők követeléseinek kielégítésének meghiúsítását.

Részben pedig azért, mert annak eldöntése, hogy az adós a reorganizációja helyett festményeket vásároljon, nem a vagyonsökkenésen kívüli más okból eredményezte a hitelezők követeléseinek kielégítésének meghiúsítását, hanem vagyonsökkenést eredményezett, miként azt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg, a II. rendű alperes felelősségének körében. Ugyanazt a magatartást nem lehet az egyik vezetőnél vagyonsökkenést eredményezőként, a másik vezetőnél „más okként” minősíteni. Vagyonsökkenésre alapítottan azonban a felperes nem kérte az I. rendű alperes felelősségének megállapítását.

[46] Mindezekre tekintettel a fellebbezésekben felhozottak nem szolgáltak alapul a helytálló elsőfokú ítélet megváltoztatására. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét, annak helytálló indokai alapján, a Pp. 383. § (2) bekezdése alkalmazásával – a fellebbezésekben és fellebbezési ellenkérelmekben foglaltakra tett kiegészítéssel – helybenhagyta.

[47] A felperes a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán a fellebbezési illetéket nem róta le, az alperes azonban a fellebbezés 48.000 forint illetékét leróta. Az illeték összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése határozza meg, viselésére, illetve megfizetésére a felek a Pp. 83. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján kötelesek.

[48] A fellebbezések nem vezettek eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

[49] Az ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. (2) bekezdés e) pont].

Budapest, 2023. szeptember 27.

Dr. Czifra Veronika s.k.

a tanács elnöke

Dr. Horváth Andrea s.k.

előadó bíró

Dr. Kovács Mária s.k.

bíró